

REPUBLIKA HRVATSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE
ZAGREB

12-04-2011

2-11/07
Broj: I Kž 834/09-8

U IME REPUBLIKE HRVATSKE
PRESUDA

Vrhovni sud Republike Hrvatske u vijeću sastavljenom od sudaca Vrhovnog suda Zlate Lipnjak Bosanac, kao predsjednice vijeća, te Ileane Vinja, Melite Božičević Grbić, Ante Potrebice i Dražena Tripala, kao članova vijeća, i višeg sudskog savjetnika Vojimira Katića, kao zapisničara, u kaznenom predmetu protiv opt. Dušana Zinajića zbog kaznenog djela iz čl. 120. st. 1. Osnovnog krivičnog zakona Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: OKZRH, pročišćeni tekst NN 33/93), odlučujući o žalbama državnog odvjetnika i optuženika podnesenim protiv presude Županijskog suda u Vukovaru od 12. lipnja 2009. godine br. K-11/07, u sjednici održanoj dana 24. ožujka 2011. godine, u nazočnosti zamjenice Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske Mirte Kuharić,

presudio je:

Žalbe opt. Dušana Zinajića i državnog odvjetnika odbijaju se kao neosnovane i potvrđuje presuda suda prvog stupnja.

Obrazloženje

Pobijanom presudom oglašen je krivim opt. Dušan Zinajić zbog kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. OKZRH, pa je uz primjenu odredaba o ublažavanju kazne osuđen na kaznu zatvora u trajanju od četiri godine, u koju mu je, temeljem čl. 45. OKZRH, uračunat dan lišenja slobode 24. siječnja 2006. godine.

Temeljem čl. 122. st. 4. ZKP-a, optuženik je u cijelosti oslobođen dužnosti snalažanja troškova kaznenog postupka.

Protiv te presude žale se optuženik i državni odvjetnik.

Optuženik se žali po svojoj braniteljici Jasminki Madnić, odvjetnici iz Vinkovaca, zbog „svih žalbenih razloga“, a zapravo zbog bitne povrede odredaba kaznenog postupka te pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, s prijedlogom da se pobijana presuda preinači i optuženik oslobodi od optužbe, a podredno da se ukine i vrati sudu prvog stupnja na

ponovno suđenje. Ujedno je stavljen prijedlog da se braniteljica optuženika izvijesti o sjednici drugostupanjskog vijeća.

Državni odvjetnik se žali zbog odluke o kazni, s prijedlogom da se pobijana presuda preinači i optuženiku izrekne stroža zatvorska kazna, bez primjene odredaba o ublažavanju.

Odgovor na žalbu optuženika nije podnesen.

Odgovor na žalbu državnog odvjetnika podnio je optuženik po svojoj braniteljici, u kojem pobija žalbene navode ističući njihovu neosnovanost te predlaže da se ista odbije.

Prije održavanja sjednice vijeća, spis je, sukladno čl. 373. st. 1. ZKP-a, dostavljen Glavnom državnom odvjetniku Republike Hrvatske na dužno razgledanje i vraćen je s prijedlogom da se žalba optuženika kao neosnovana odbije, a žalba nižeg državnog odvjetnika uvaži i postupi u pravcu njegovog žalbenog prijedloga.

Sjednici ovog drugostupanjskog vijeća nazočila je zamjenica Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske Mirta Kuharić koja je ponovila navode pismenog prijedloga, dok braniteljica optuženika, odvjetnica Jasminka Mandić, iako uredno pozvana, nije pristupila pa je sjednica održana u njezinoj nenazočnosti, sukladno čl. 374. st. 4. ZKP-a.

Žalbe nisu osnovane.

Iz obrazloženja optuženikove žalbe proizlazi da se prvostupanjska presuda pobija zbog bitne povrede odredaba kaznenog postupka iz čl. 367. st. 1. toč. 11. ZKP-a te zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja.

Suprotno tvrdnji žalbe, činjenični opis iz izreke prvostupanjske presude sadrži naznaku svih činjenica i okolnosti koje čine obilježje kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva za koje je optuženik oglašen krivim.

Svojstvo optuženika, kao pripadnika paravojskih postrojbi koje su se zajedno s vojnicima tzv. JNA uključile u borbu protiv Republike Hrvatske, dovoljno je i jasno opisano u izreci pobijane presude, a optuženikovo svojstvo niti činjenično nije sporno budući da on sam priznaje da se od mjeseca rujna 1991. godine aktivno uključio u jedinici teritorijalne obrane u Borovu selu u okviru čega je čuvao straže i zadužio odoru SMB boje te jednu poluautomatsku pušku sa streljivom. Osim toga, svojstvo počinitelja nije bitan elemenat ovog kaznenog djela, jer ga može počinuti svatko, neovisno radi li se o vojnoj ili civilnoj osobi.

Također, obilježje predmetnog kaznenog djela vezano za stanje rata ili oružanog sukoba jasno proizlazi iz navoda izreke da je kazneno djelo počinjeno za vrijeme okupacije grada Vukovara od strane pripadnika tzv. JNA i paravojskih postrojbi, zbog čega je primjena pravila međunarodnog ratnog prava neupitna.

Konačno, citiranjem pojedinih odredaba Ženevske konvencije o zaštiti građanskih osoba u vrijeme rata od 12. kolovoza 1949. godine (u daljnjem tekstu: Konvencija) i Dopunskog protokola toj Konvenciji o zaštiti žrtava međunarodnih oružanih sukoba (u daljnjem tekstu: Protokol I.), jasno su određene norme međunarodnog ratnog prava koje je

optuženik prekršio, a navođenje konkretnog sadržaja tih normi nije nužno niti to izreku prvostupanjske presude čini manjkavom ili nerazumljivom.

Stoga istaknuta apsolutno bitna povreda odredaba kaznenog postupka iz čl. 367. st. 1. toč. 11. ZKP-a nije ostvarena, niti su ispitivanjem prvostupanjske presude po službenoj dužnosti, u smislu čl. 379. st. 1. toč. 1. ZKP-a, druge povrede citiranog članka uočene.

Pobijajući činjenična utvrđenja prvostupanjskog suda optuženik najprije osporava svoje učešće u kritičnom događaju smatrajući da je prvostupanjski sud neosnovano poklonio vjeru iskazima saslušanih svjedoka, a kada bi i bilo dokazano da je optuženik ispalio hitac u smjeru oštećenikove glave, smatra da bi se radilo o kaznenom djelu koje nije povezano s organiziranim grupnim djelovanjem vojnih snaga u okviru ratnih zbivanja, već o izoliranom činu teško pijanog optuženika koji je iz osobnog animoziteta prema oštećeniku iskoristio priliku da mu se osveti. Stoga bi se ovdje, prema mišljenju žalitelja, moglo raditi samo o kaznenom djelu pokušaja teške tjelesne ozljede ili kaznenom djelu opće opasne radnje za koje je u međuvremenu nastupila zastara kaznenog progona. Kako nema pouzdanih tragova o učinu kaznenog djela, predlaže se provesti kombinirano medicinsko i balističko vještačenje te ispitati svjedoka Dragana Pantića, a u protivnom je činjenično stanje ostalo pogrešno i nepotpuno utvrđenim.

Nasuprot tome, ovaj Vrhovni sud ocjenjuje da je sud prvog stupnja, u zakonito provedenom dokaznom postupku, sve činjenice potpuno i pravilno utvrdio te je osnovano zaključio da je optuženik kritične prilike počinio kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva na način kako ga tereti optužba.

U postupku nije sporno da je naoružani optuženik bio nazočan na mjestu događaja u Vukovaru kada su okupacijske snage naredile zarobljenim civilima, među kojima se nalazio i ošt. Tomislav Kovačić, da legnu potrbuške na zemlju sa rukama na potiljku, u kojem položaju su zadržani više sati, a potom odvoženi u logore.

Obrana optuženika prema kojoj je on stajao desetak metara udaljen od zarobljenih civila i nije pucao niti skidao pušku s ramena, opovrgnuta je iskazima saslušanih svjedoka kojima sud prvog stupnja s pravom vjeruje.

Naime, svjedok Đuro Pečkovski u istrazi i na glavnoj raspravi dosljedno tvrdi da je vidio optuženika koji je s leđa prišao polegnutom oštećeniku i ispalio mu hitac iz puške u glavu, kojom prilikom je oštećenika oblila krv te mu je pružena prva pomoć. Također, ošt. Tomislav Kovačić te svjedoci Josip Blažević i Eduard Vajand vidjeli su optuženika kako se šeta između polegnutih civila, a oštećenik je neposredno prije pucnja čuo optuženikov glas kako mu govori „znam ja tebe, ti si bio za Tuđmana“, dok je svjedok Josip Blažević uočio da je iz optuženikove puške, nakon pucnja, izlazio dim. Iako oba ova svjedoka iskazuju da nisu vidjeli sam trenutak ispaljivanja hica, oni s pravom zaključuju da je pucao upravo optuženik budući da se nalazio u njihovoj neposrednoj blizini, a nakon što je oštećenik ranjen, pristupili su drugi stražari koji su razoružali optuženika od kojih mu je jedan rekao „pijanduro jedna, pobit ćeš mi ustaše“. Činjenicu, da je te prilike bio razoružan i po drugim vojnicima odveden u obližnji kamion, potvrđuje i sam optuženik, iako kaže da se radilo o greški, jer da je u oštećenika pucala neka druga, nepoznata osoba.

Međutim, očito je da je obrana optuženika neistinita i usmjerena na izbjegavanje vlastite kaznene odgovornosti. Naime, i svjedoci Đuro Vereš te Vladimir Kukavica, koji ne poznaju optuženika, potvrđuju da su vidjeli pijanog vojnika koji je ispalio hitac u oštećenikovu glavu, a potom su ga drugi stražari razoružali negodujući zbog njegovog postupka. Zbog toga je očito da nitko drugi, već jedino optuženik je ispalio hitac u glavu oštećenika, kako to pravilno zaključuje i sud prvog stupnja.

Što se tiče teze žalbe o nehotičnom ispaljivanju hica u glavu oštećenika, treba reći da je ista potpuno neuvjerljiva budući da optuženik na glavnoj raspravi poriče da bi uopće prilazio oštećeniku, a kamoli, makar i slučajno, pucao u njega.

Nadalje, s obzirom na činjenicu da je oštećeniku kritične prilike doista ozlijeđena glava, a provedenim medicinskim vještačenjem je utvrđeno da on i danas na stražnjem dijelu tjemene regije ima ožiljak duljine oko 5 cm, širine od 0,2 do 0,7 cm, koji je mogao nastati tangencijalnim djelovanjem projektila, nedvojbeno je da ozljeda oštećenika potiče upravo od kritičnog događaja, neovisno o tome što on ne posjeduje medicinsku dokumentaciju bliže vremenu događaja. S tim u vezi nema potrebe niti za provođenjem kombiniranog medicinskog i balističkog vještačenja, tim više što oružje niti čahure s lica mjesta nisu izuzete.

Također, nema nikakve sumnje u istinitost terećenja svjedoka Josipa Blaževića, kao ni sumnje da bi on, iz osobnih razloga, pokušao „vrbovati“ druge osobe da terete optuženika, kako tvrdi žalba. Na navedenu okolnost je prvostupanjski sud s pravom odbio ispitati svjedoka Dragana Pantića koji ionako nema neposrednih saznanja o kritičnom događaju. S druge strane, svjedok Josip Blažević u svom iskazu navodi da je još 1992. godine prijavio policiji u Zagrebu, iako mu nije poznat ishod tog postupka. S obzirom da je iskaz tog svjedoka potpuno suglasan opisu događaja drugih očevidaca, dok sam svjedok niti ne tvrdi da je osobno vidio optuženika kako puca u oštećenika, koju rezervu ne bi iznio kada bi želio lažno teretiti optuženika, to mu sud prvog stupnja s pravom vjeruje, neovisno o tome što je formalnu kaznenu prijavu podnio tek protekom 15 godina od događaja. To što sam ošt. Tomislav Kovačić nije podnosio kaznenu prijavu razumljiva je posljedica njegovog straha od optuženika kojeg naziva „opasnom osobom“, a osim toga, optuženik i oštećenik su nastavili živjeti i susretati se u okupiranom Vukovaru pa je podnošenje kaznene prijave za oštećenika moglo imati neizvjesne, pa i negativne posljedice, poglavito u kontekstu novonastale ratne situacije.

Isto tako, prvostupanjski sud osnovano zaključuje da se ovdje radi o kaznenom djelu ratnog zločina protiv civilnog stanovništva, a ne o kojem drugom kaznenom djelu protiv života i tijela, kako smatra žalba. Činjenica je, da su nakon okupacije Vukovara svi civili, srpske i hrvatske nacionalnosti, bili primorani napustiti svoje kuće i skrovišta te doći na sabirna mjesta kako bi se odlučilo o njihovoj daljnjoj sudbini. Upravo to se i dogodilo okupljanjem civila ispred caffè bara - „Lion“ među kojima je bio i oštećenik, a kojom prilikom su civili bili prisiljeni dulje vrijeme ležati potrbuške s rukama na potiljku i glavom okrenutom prema zemlji. Atmosfera zastrašivanja i terora nad civilima kojima je bila oduzeta sloboda kretanja jasno je vidljiva iz dokumentarne snimke na CD-u koji je sud prvog stupnja reproducirao na glavnoj raspravi. U navedenoj situaciji oštećenik je očito bio u podređenom, bespomoćnom stanju opravdano strepeći za vlastiti život, dok je optuženik, kao naoružani pripadnik okupacijskih snaga, bio nadmoćan i vladao situacijom. Zbog toga, kada optuženik pristupa oštećeniku i s leđa mu ispaljuje hitac u glavu te mu tako nanosi ozljede tjelesnog

integriteta, očito je da postupa protivno čl. 3. st. 2. toč. a i c Konvencije koja zabranjuje nehumano postupanje prema osobama koje ne sudjeluju neposredno u neprijateljstvima (podrazumijevajući i pripadnike oružanih snaga koji su položili oružje), a naročito zabranjuje napad na njihov život i tijelo. Osim toga, ovakvom grubom agresijom na oštećenika optuženik ujedno poduzima i radnju kojom se širi teror i zastrašivanje ne samo prema oštećeniku, već i prema drugim nazočnim civilima koji su se zatekli u sličnom položaju, a što izričito zabranjuje odredba čl. 51. st. 2. i 6. Protokola I. time se, dakle, optuženik ogriješio o temeljna načela humanog postupanja i običaje rata garantirane Konvencijom i njezinim Dopunskim Protokolom I.

Pri poduzimanju inkriminiranih radnji potpuno je nebitno da li su optuženik i oštećenik iste, tj. srpske nacionalne pripadnosti. Kada se optuženik obraća oštećeniku riječima „znam ja tebe, ti si bio za Tuđmana“, a svjedoku Đuri Pečkovskom, kojem sud prvog stupnja s pravom vjeruje, govori „ti si pucao na nas, znaš koliko si nas pobio“ te pristupa oštećeniku nadovezujući se riječima „i ti si Kovačiću“, očito je, da se ne radi o raščišćavanju nekih od ranije postojećih privatnih razmirica, već isključivo o želji optuženika da se izivljava nad oštećenikom kao poraženom stranom u oružanom sukobu. Stoga govora nema o tome da bi motivi optuženika bili izvan konteksta ratnih događanja, kako promašeno tvrdi žalba.

Konačno, izostanak naredbe ovlaštene osobe po kojoj bi optuženik kritične prilike postupao, ne isključuje postojanje predmetnog kaznenog djela. Naime, prema zakonskom tekstu čl. 120. st. 1. OKZRH počinitelj tog kaznenog djela je i ona osoba koja samostalno, na svoju ruku neposredno izvrši neku od radnji koja ulazi u biće djela, neovisno o tome da li je postupao po vlastitom nahodanju ili po zapovijedi nadređene osobe.

Slijedom svega iznesenog, i ovaj Vrhovni sud ocjenjuje da su sa sigurnošću dokazana sva objektivna i subjektivna obilježja predmetnog kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva za koje je optuženik osnovano oglašen krivim.

Što se tiče odluke prvostupanjskog suda o visini kazne, ista je ispitana u povodu žalbe državnog odvjetnika, ali i po službenoj dužnosti u smislu čl. 382. ZKP-a, budući da žalba optuženika zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja u sebi podrazumijeva i žalbu zbog odluke o kazni.

Nije u pravu državni odvjetnik kada tvrdi da ne postoje naročito izražene olakotne okolnosti koje opravdavaju odmjerenije kazne ispod zakonom zapriječenog minimuma. Naime, činjenica da je optuženik neosuđivana osoba koja je tempore criminis bila u stanju smanjene ubroјivosti, kako je utvrđeno psihijatrijskim vještačenjem, svakako predstavlja značajne olakotne okolnosti koje, u kontekstu duljeg protoka vremena od događaja, u svojoj ukupnosti opravdavaju primjenu odredaba o ublažavanju kazne iz čl. 38. i čl. 39. st. 1. toč. OKZRH.

S druge strane, nema uvjeta niti za izricanje još blaže kazne optuženiku, budući da se radi o teškom kaznenom djelu, a smrt oštećenika izbjegnuta je samo zahvaljujući spletu sretnih okolnosti.

Zbog toga, i ovaj Vrhovni sud ocjenjuje da je po sudu prvog stupnja odmjerenija kazna zatvora u trajanju od četiri godine u svemu zakonita i pravedna, jer odgovara okolnostima

konkretnog slučaja i ličnosti samog počinitelja te će se takvom kaznom u potrebnoj mjeri izraziti prijekor društva, ali i utjecati na optuženika da shvati krajnju neprihvatljivost vlastitog postupka.

Budući da slijedom navedenog žalbe optuženika i državnog odvjetnika nisu osnovane, dok ispitivanjem prvostupanjske presude nisu nađene povrede na koje ovaj Vrhovni sud, u smislu čl. 379. st. 1. ZKP-a, pazi po službenoj dužnosti, trebalo je, temeljem čl. 387. ZKP-a, odlučiti kao u izreci ove presude.

U Zagrebu, 24. ožujka 2011.

Zapisničar:
Vojimir Katić, v.r.

Predsjednica vijeća:
Zlata Lipnjak Bosanac, v.r.

Suglasnost ovog prijepisa s izvornikom ovjerava
Voditelj Pisarnice za prijem i otpremu:

